

Hospice betegellátás 2010 - a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület felmérése alapján

Összeállította:
Dr. Hegedűs Katalin és Munk Katalin
Magyar Hospice-Palliatív Egyesület
www.hospice.hu

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület minden évben statisztikai felmérést készít a hospice betegellátásról. E felmérés szerint 2010-ben 78 betegellátó intézmény illetve otthoni szolgálat végzett hospice tevékenységet Magyarországon, kilenccel több, mint az előző évben (*ld. az 1. ábrát*).

1. ábra: A hospice-ok száma, intézményi és otthoni ellátók, 1995-2010

A hospice szervezetek megoszlása 2010-ben a következő volt:

- 11 hospice bentfekvő részleg (171 ágy)
- 62 hospice otthoni ellátást végző szolgálat (ebből 6 csoport több megyében is működik)
- 2 ápolási intézetben ill. idősek otthonában hospice jellegű ápolás (15 ágy)
- 3 hospice mobil team (kórházi támogató csoport)

(a hospice ellátókat *ld. az 1. sz. mellékletben*)

A hospice bentfekvő részlegek esetében összesen 186 ágy állt rendelkezésre, ami megegyezik az előző évvel. A hospice szolgálatok számának növekedése tehát kizárólag az otthoni szolgáltatók számának növekedéséből adódott. A kórházak számára majd 2011. júliusától nyílik lehetőség a hospice fejlesztésére a 2006. évi CXXXII. törvény (9/93; 7.§), illetve a 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról c. jogszabályok alapján. Ez a meglévő kapacitásszerkezet átalakítására, illetve többlet-kapacitás létrehozására ad majd lehetőséget.

Az OEP finanszírozás a pályázati úton befogadott bentfekvő részlegek esetében a 43/1999-es finanszírozási kormányrendelet 8. melléklete alapján krónikus ellátások címszó alatt, kiemelt

rehabilitációs ellátásként történt (1,7-es szorzóval, ami 2010-ben is 5600 Ft volt) - ld. az 1. táblázatot.

1. táblázat: 8. számú melléklet a 43/1999. (III. 3.) Korm. Rendelethez- Krónikus ellátások

Kódja	Megnevezése	Szorzója	
00001	Ápolási tevékenység	1,0	
00015	Krónikus ellátás	1,2	
00019	Rehabilitációs	„A” minősítésű**	1,7
00020	ellátás*	„B” minősítésű**	1,4
00021		Minősítés nélküli	1,2
00017	Központi idegrendszeri sérültek és tartós légzésbénultak rehabilitációs ellátása		3,6
00022	Pályázati úton befogadott hospice ellátás		1,7

Az otthoni hospice ellátás esetében 43/1999.(III.3.) Korm. rendelet 35.§-a alapján az otthoni szakápolás 1,2-es szorzójával történt a finanszírozás, amelynek időtartama maximum 50 nap, az otthoni szakápolás alapidójának 120%-a (amely meghatározott feltételek esetén kétszer meghosszabbítható) Az otthoni hospice ellátás napidíja 2010-ben is 3840 Ft volt.

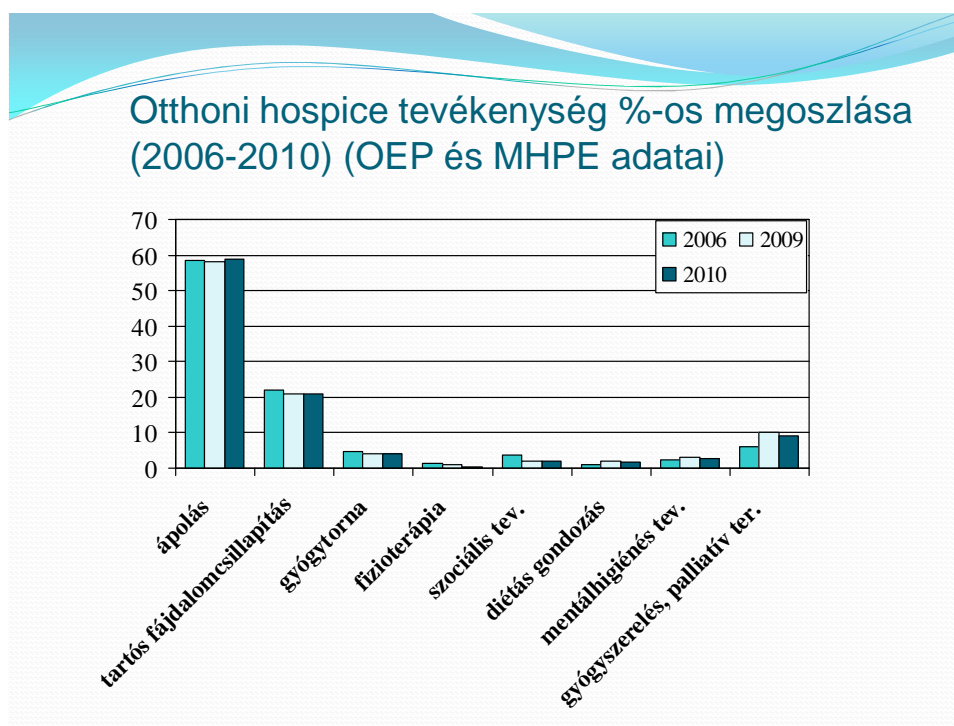
Az OEP 2010-ben 847 380,5 millió Ft-ot különített el az otthoni hospice ellátás fejlesztésére (csaknem 350 millióval többet, mint 2009-ben) és ezt az összeget a megyék között lakosságszám arányában osztotta fel. (Ebből 472.505,5 millió Ft, azaz 63,7% volt a teljesítés az OEP adatai alapján a területi pótlékkal együtt.)

1991 és 2010 között a hospice szervezetek összesen 41.829 daganatos beteget gondoztak, 2010-ben 6500 volt az ellátott hospice betegek száma az adatszolgáltató 62 szervezet szerint Ez a daganatos betegségben Magyarországon elhunyt 32.500 fő 20 %-a. A bentfekvő részlegek 2025, az otthoni hospice szolgálatok 3861, a mobil team-ek 23, az ambuláns rendelések 587 hospice beteget láttak el. Az ellátott hospice napok száma összesen 120.014 volt.

A daganatos betegek aránya 91,7%, az átlagos gondozási idő 41 nap, a bentfekvő részlegekben az ágykihasználtság 79 %, a halálozási arány 74,2 %, az otthon meghalt betegek aránya 38% volt. (Az előző évben a daganatos betegek aránya 97% , az átlagos gondozási idő 40 nap, a bentfekvő részlegekben az ágykihasználtság 80 %-os, a halálozási arány 73%, az otthon bekövetkezett halálozás 38% volt.) A betegek életkori megoszlására jellemző, hogy az előző évekhez viszonyítva fiatalabb betegek kerültek hospice ellátásba (61-70 év közöttiek, szemben az előző évekkel, ahol a 71-80 éves korosztály volt túlsúlyban).

Az otthoni hospice tevékenység százalékos megoszlása a következő - zárójelben feltüntettük a 2009. évi adatokat: ápolás: 58,9% (58%); tartós fájdalomcsillapítás: 21,2% (21%); gyógytorna: 3,9% (4%); fizioterápia: 0,4% (1%); szociális tevékenység: 2% (2%); diétás gondozás: 1,7% (2%); mentálhigiénés tevékenység: 2,7% (3%); gyógyszerelés, palliatív terápia: 9% (10%). Sajnos ezek az arányok továbbra sem nem tükrözik a hospice ellátás komplexitását, az előző évihez viszonyítva – az ápoláson kívül – minden tevékenységi körben stagnálás vagy kisebb csökkenés figyelhető meg (ld. a 2. ábrát).

2. ábra: Az otthoni hospice tevékenység százalékos megoszlása 2006 és 2010 között az OEP és az MHPE adatai alapján

A tevékenységi kódok értelmezése, amelyet a honlapunkon is közlünk, feltehetően segít a szolgálatoknak, ld. www.hospice.hu/jogszabalyok/ajanlasok/195

Komplex tevékenységet Budapesten, Miskolcon és Pécsen találhatunk. A Magyar Hospice Alapítvány által működtetett Budapest Hospice Ház a bentfekvő részlegen és az otthoni ellátás koordinációs központján kívül helyt ad fájdalomambulanciának, pszichoonkológiai rendelésnek, telefonos lelkisegély-szolgálatnak, gyászcsoporthoz és nappali szanatóriumnak is. A miskolci Semmelweis Kórházban levő Erzsébet Hospice Otthon (Erzsébet Hospice Alapítvány) is hasonló szolgáltatásokat működtet. Pécsen bentfekvő, otthoni és szociális ellátás, valamint oktatási központ működik.

Az országos szintű személyi ellátottság alakulását a 2. táblázat szemlélteti:

2. táblázat: Hospice személyzet, 2008 - 2010

Hospice személyzet, 2008 ¹	Hospice személyzet, 2009 ²	Hospice személyzet, 2010 ³
103 orvos	108 orvos	153 orvos
509 ápoló	591 ápoló	805 ápoló
73 gyógytornász	100 gyógytornász	169 gyógytornász
53 pszichológus/ mentálhigiénikus	56 pszichológus/ mentálhigiénikus	87 pszichológus/ mentálhigiénikus
133 önkéntes	143 önkéntes	206 önkéntes
35 lelkész	28 lelkész	37 lelkész

¹ 45 adatszolgáltató

² 49 adatszolgáltató

³ 62 adatszolgáltató

43 szociális munkás	41 szociális munkás	67 szociális munkás
40 dietetikus	46 dietetikus	70 dietetikus
46 adminisztrátor/ koordinátor	51 adminisztrátor/ koordinátor	69 adminisztrátor/ koordinátor
9 foglalkozásterapeuta	7 foglalkozásterapeuta	6 foglalkozásterapeuta
14 gyászolókat segítő	9 gyászolókat segítő	10 gyászolókat segítő
4 mentőtiszt	-	-
Összesen: 1062 fő	Összesen: 1180 fő	Összesen: 1679 fő

A hospice minimumfeltételekről szóló rendelet (15/2004. (III.8.) ESZCSM rendelet) előírja a multidiszciplináris team meglétét, valamint a tanfolyami végzettséget minden hospice munkatárs számára. Az adatszolgáltatás szerint a hospice-okban dolgozó orvosok 85,3 %-a, az ápolók 87,8 %-a gyógytornászok 89,9 %-a, a pszichológusok/mentálhigiénikusok 81,6 %-a, az önkéntesek 66,5 %-a, a lelkeszek 42,7 %-a, a szociális munkások 69,7 %-a, a dietetikusok 73,6 %-a, az adminisztrátorok/koordinátorok 77,7 %-a, a foglalkozásterapeuták 83,3 %-a és a gyászolókat segítő 70 %-a végzett hospice tanfolyamot vagy palliatív továbbképzést. Az ÁNTSZ folyamatosan ellenőrzi a tanfolyami végzettséget, illetve az OEP szerződések mellékletét is képezi a dolgozók képzési igazolása.

Feltűnő, hogy a tavalyi 86%-hoz viszonyítva az önkénteseknek csak 66%-a rendelkezik tanfolyami végzettséggel, pedig fontos lenne, hogy minden önkéntes megfelelő módon felkészüljön a legsúlyosabb betegek ellátására.

2010-ben 1011fő végzett el valamilyen hospice továbbképzést, összesen 11 helyszínen (*Ld. a 2. sz. mellékletet is.*)

A működés forrásait tekintve az OEP támogatás mintegy 60-70%-át tette ki a valódi hospice ellátásnak. Az igazi, minőségi hospice működéshez továbbra is szükséges az egyéb források keresése is. A 62 adatközlő közül 35 jelezte, hogy az OEP vagy a szociális bevételeken túl egyéb forrást is felhasználtak – ld. a 3. táblázatot.

3. táblázat: Egyéb forrást is felhasználó hospice ellátók 2010-ben (a hospice tevékenység kezdetének sorrendjében)

Hospice szolgálat neve (hospice tevékenység kezdete)	Egyéb források
Magyar Hospice Alapítvány (1991)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA), önkormányzati támogatás, adományok
Szombathelyi Hospice Alapítvány (1992)	SZJA 1%-a, pályázatok (NCA), önkormányzat, vállalkozók, magánszemélyek adományai, gyógyszercégek
Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány (1994)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA), adományok
Tatabánya, Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány (1994)	SZJA 1 %-a, alapítványi támogatás
Gyula, Pándy Kálmán Hospice (1994)	SZJA 1%-a, alapítványi támogatás
Debrecen, Szent Erzsébet Hospice Házi Beteggondozás (1994)	Szt. Erzsébet Otthon támogatása
Miskolc, Erzsébet Hospice Otthon (1995)	Alapítványi támogatás, adományok
Kecskemét, Ölelő Kéz Alapítvány (1995)	SZJA 1 %-a, alapítványi támogatás, adományok
Pécs, Szociális Háló Egyesület (1996)	SZJA 1%-a, pályázatok (NCA, TÁMOP, OMMF), adományok
Kaposvár, Nevitt Cindy Szolgálat (1996)	Vállalkozói támogatás, alapítványi támogatás
Sóstói Idősek Otthona, Hospice Részleg, Naplemente Alapítvány (1997)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA), adományok
Tatabánya, Nefelejts Ápoló Ház (1999)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA), alapítványi támogatás, adományok
Dombóvár, Életet az Éveknek Alapítvány (1999)	SZJA 1%-a, alapítványi támogatás, adományok
Dombóvár, Alkony-Támasz Alapítvány (2001)	SZJA 1%-a, alapítványi támogatás, adományok

Budapest, Gondoskodás 2000 (2004)	Adományok
Pécs, Betegápoló Irgalmas Rend, Hospice (2004)	SZJA 1%-a, alapítványi támogatás, adományok
Eger, Markhot Ferenc Kórház, Hospice (2004)	Adományok
Zalaegerszeg, Mónika Bt (2004)	SZJA 1%-a, pályázat (önkormányzat, TÁMOP), alapítványi támogatás, adományok
Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány (2004)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA), adományok
Budapest, Szent Rita Szolgálat (2004)	Adományok, pályázat (TÁMOP)
Békéscsaba, Czachó Bt (2004)	Adományok
Salgótarján, Tábita Bt (2004)	SZJA 1%-a, alapítványi támogatás, adományok
Budapest Hospice Ház (2005)	SZJA 1 %-a, pályázat (NCA), adományok
Szeged, Gondoskodás 2003 (2005)	Alapítványi támogatás
Majosháza, Református Egyházközség Szolgálat (2005)	SZJA 1%-a, Pályázatok (NCA), adományok
Várpalota, Fehér Galamb Alapítvány (2005)	SZJA 1%-a, pályázat (NCA)
Ercsi, Benedikt2001 Kft (2006)	Pályázat (TÁMOP)
Budapest, Korányi Hospice (2007)	Alapítványi támogatás, adományok
Nagyatád, Hospice Osztály (2007)	Alapítványi támogatás
Budapest, Banai és Társa (2009)	Pályázat (TÁMOP)
Miskolc, Terra95 Bt (2009)	Pályázat (TÁMOP)
Budapest, Híd Hospice Alapítvány (2009)	SZJA 1%-a
Budapest, Kék Kereszt (2009)	Pályázat (TÁMOP)
Budapest, Nővérbank Kft (2009)	Pályázat (TÁMOP)
Pilisborosjenő, LSM Empátia (2009)	Adományok

Említésre méltó, hogy 19 hospice szervezet rendelkezik az SZJA 1 %-ának bevételeivel, és 17 hospice ellátó nyert el NCA, TÁMOP vagy egyéb pályázati támogatást. Jellemzően a legfrissebben alakult hospice ellátó szervezetek közül is egyre többen élnek a menedzsment e fontos lehetőségével.

A hospice szolgálatok túlnyomó többsége működtet valamilyen minőségirányítási rendszert.

A szervezetek által kiemelt legfőbb nehézségek az alábbi problémák köré csoportosulnak (zárójelben az említések száma):

- Tájékozatlanság és együttműködés hiánya (főleg a házi orvosok részéről) (16)
- Anyagi nehézségek, alulfinanszírozottság (14)
- Későn kerülnek a betegek a hospice-ba (11)
- Orvoshiány, szakember hiány (gyógytornász, pszichológus) (8)
- Problémák OEP-pel, MEP-pel (dokumentáció, elvonások) (5)
- Infrastrukturális problémák (5)
- Bizonytalanság az elrendelésről (pl. terminális állapot) (4)
- Szemléleti problémák (2)
- Egyéb források megtalálása (1)
- Szociálisan hátrányos helyzetű családok (1)

A hospice ellátókról és ellátásról részletes információ található a www.hospice.hu honlapon.

Az előző jelentéseket ld. www.hospice.hu/egyesulet/hospice-jelentesek

1. sz. melléklet: Hospice betegellátó tevékenységet végzők Magyarországon, 2010⁴

Hospice/palliatív bentfekvő részlegek

1. Gyula, Pándy Kálmán Kórház	(1994)	20 ágy
2. Budapest, Szent László Kórház	(1995)	10 ágy
3. Miskolc, Semmelweis Kórház	(1995)	20 ágy
4. Budapest, MAZSIHISZ Szeretetkórház	(2001)	10 ágy
5. Pécs, Irgalmas Hospice	(2004)	23 ágy
6. Eger, Markhot F. Kórház	(2004)	20 ágy
7. Esztergom, Vaszary F. Kórház	(2004)	10 ágy
8. Budapest Hospice Ház	(2005)	10 ágy
9. Nagykanizsa, Városi Kórház	(2006)	9 ágy
10. Nagyatád, Városi Kórház	(2007)	15 ágy
11. Budapest, Korányi Kórház	(2007)	24 ágy

Összesen: 171 ágy

Ápolási otthonok és idősek otthonai, ahol hospice ellátás folyik

1. Sóstó, Idősek Otthona	(1997)	10 ágy
2. Tatabánya, Nefelejcs Ápolóház	(1999)	5 ágy

Összesen: 15 ágy

Hospice otthoni ellátást végző szolgálatok

1. Budapest, Magyar Hospice Alapítvány	(1991)
2. Szombathely, Hospice Alapítvány	(1992)
3. Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány	(1994)
4. Tatabánya, Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány	(1994)
5. Debrecen, Szent Erzsébet Hospice	(1994)
6. Székesfehérvár, Help 17.Bt. Ápolási Szolgálat	(1995)
7. Kecskemét, Ölelő Kéz Alapítvány	(1995)
8. Pécs, Szociális Háló Egyesület	(1996)
9. Kaposvár, Nevitt Otthonápolási Szolg.	(1999)
10. Békéscsaba, Csachó Eü.Bt	(2004)
11. Budapest, Szent Rita Kft.	(2004)
12. Budapest, Gondoskodás 2000 Bt.	(2004)
13. Eger, Agria 2000 Kft	(2004)
14. Esztergom, Vaszary Kolos Kórház	(2004)
15. Hódmezővásárhely, Csernai Kft	(2004)
16. Mátraterenye, Koher Bt.	(2004)
17. Recsk, Rencia Bt	(2004)
18. Nagykanizsa, Ápoló Kéz	(2004)
19. Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány	(2004)
20. Salgótarján, NRG-i	(2004)
21. Salgótarján, Tábita Bt	(2004)
22. Zalaegerszeg, Mónika M. Humáneü.Kft	(2004)
23. Cegléd, Homecare 2002 Bt	(2005)
24. Ercsi, Benedikt 2001 Eü. Kft	(2005)
25. Majosháza, Református Egyházközségek	(2005)
26. Szeged, Gondoskodás 2003 Bt	(2005)
27. Szolnok, Morpheus Kft	(2005)
28. Váci Homecare Bt	(2005)
29. Várpalota, Fehér Galamb Alapítvány	(2005)
30. Aszód, "Érted" Hospice Ápolói Kft	(2009)
31. Balatonkenese, Biomedic 99 Bt	(2009)
32. Budapest, Banai és Tsa Kft	(2009)
33. Budapest, Híd Hospice Alapítvány	(2009)
34. Budapest, Kék Kereszt Bt	(2009)
35. Budapest, Nővérbank Bt	(2009)

⁴ Zárójelben az alakulás, illetve a hospice ellátás elkezdésének éve látható

36. Budapest, Szent László Hospice Alapítvány	(2009)
37. Debrecen, Sónyák Ápolási Szolgálat	(2009)
38. Debrecen, Harris Egészségügyi Szolgálat	(2009)
39. Enying, Vitéz és Tsa Bt	(2009)
40. Győr, DP Terápiusz Kft	(2009)
41. Győr, Pro Vitae Közhasznú Egyesület	(2009)
42. Miskolc, Erzsébet 96' Kft	(2009)
43. Miskolc, Terra 95 Bt	(2009)
44. Mezőtúr, Dr.Matuskáné Hadobás Julianna Szolg.	(2009)
45. Nagykőrös, Magdala Bt	(2009)
46. Paks, Medivill Kft	(2009)
47. Pilisborosjenő, LSM Empátia Bt	(2009)
48. Szarvas, Dr. Bencze és Társa Kft	(2009)
49. Szekszárd, HÁSZI Bt	(2009)
50. Szolnok, OFISZ-98. Eü. Bt	(2009)
51. Tatabánya, Dunai Otthonápolási Bt	(2009)
52. Tiszaújváros, Városi Rendelőintézet	(2009)
53. Veszprém, Harris Ispita Kft	(2009)
54. Berettyóujfalu, PETICA Kft	(2010)
55. Dombóvár, Nővér-Care	(2010)
56. Karancsalja, Tóthné Bucsek Ildikó	(2010)
57. Nagykanizsa, Élet Szolgálat	(2010)
58. Nagykanizsa, MED KA-POCS	(2010)
59. Nyíregyháza, Szociális Gondoskodás	(2010)
60. Szentendre, Florance Bt	(2010)
61. Tolna, Nörsz Bt	(2010)
62. Vác, Szencser-Med	(2010)

Hospice mobil team-ek (intézményi támogató csoportok)

1. Dombóvár, „Életet az éveknek” Alapítvány	(2001)
2. Dombóvár, Alkony-Támasz Alapítvány	(2001)
3. Budapest, Magyar Hospice Alapítvány	(2001)

A címeket ld. <http://www.hospice.hu/hospice-ok/>

2. sz. melléklet: Hospice képzések, 2010

Hospice képzések szervezői	akkreditált alapképzés	akkreditált orvoscépzés	egyéb akkreditált képzés	nem akkreditált képzés
Budapest, Magyar Hospice- Palliatív Egyesület (MHPE – ETI, MHPE-SE)	2x40 óra (Budapest) 55 fő	2x7 óra (Budapest) 45 fő	Hospice szakápoló OKJ- s képzés (Budapest) 35 fő	
Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány	1x40 óra (Vác), 36 fő	"Palliatív Műhely", 10x2 óra/hó, (Miskolc) 6 fő		
Budapest, Magyar Hospice Alapítvány	1x40 óra (Budapest) 35 fő	40 óra (Budapest) 21 fő		Budapest, 1 - ápolók- 20 fő 1 – gyógytornász - 6 fő 2 - önkéntes, 80 fő kelet-európai szakemberek - 12 fő népeü. ellenőr szak – 39 fő egyéb gyakorlat – orvos, eü.szakdolg., medikus 58 fő
Mátraterenye Koher Bt	Mátraterenye 11 fő			
Nyíregyháza-Sóstó			Hospice konferencia, Nyíregyháza 250 fő	
Pécs, Szociális Háló	4x40 óra (Pécs, Szekszárd, Tab, Nagyatád) 83 fő		2x40 óra (Pécs, Zalaegerszeg) 53 fő	
Budapest, Gondoskodás 2000	9 fő			
Esztergom, Vaszary Kolos Kórház			Dobogókő 15 fő	
Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány		Pécs, 4 óra 90 fő		havonta, belső 20 fő
Zalaegerszeg Mónika M. Bt			Zalaegerszeg 1x40 órás 32 fő	